

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Praxis Iurispatronatus Acquirendi, conseruandiq[ue] illud;
ac amittendi modos breuiter continens**

Viviani, Giuliano

Romae, 1620

Lib. 6. in quo tractatur materia præsentandorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61772)

LIBER SEXTVS

In quo tractatur materia
præsentandorum.

CAPVT PRIMVM.

In quo habetur, quod omnes possunt præsentari, qui
non sunt prohibiti.

SVM MARIVM.

- 1 Præsentari possunt qui non sunt prohibiti.
- 2 Clerici dicuntur habentes primam tonsuram.
- 3 Ordines sunt septem secundum Theologos, & secundum Canonistas nouem.
- 4 Clericus primæ tonsuræ gaudet privilegio clericali.
- 5 Si habeat beneficium, vel deferat habitum clericalem, & de mandato Episcopi ecclesiæ inseruiat.
- 6 Concil. Trident. Sess. 23. de reform. cap. 6.
- 7 Clericus primæ tonsuræ præsentari potest, nisi beneficium

requirat maiorem ordinem.

- 8 Clericus coniugatus non potest habere beneficia.
- 9 Si tamen incedat in habitu, & tonsura, habere potest ex dispensatione Apostolica.

- 1 Nunc est ¶ videndum, qui possint præsentari in Ecclesia patronata, seu beneficio. Præsentari ergo omnes possunt, qui non prohibentur, puta in locis Religiosis clerici, vt toto tit. de iure patron. & i 6. q. 7. per totam,
- 2 & clerici ¶ dicuntur etiam illi, qui habent primam tonsuram, quæ (licet secundum
- 3 Theologos, qui septem ¶ tantum

tum ordines ponunt ob septiformem gratiam Spiritus sancti non sit ordo (vide D. Thomam in Summa in Supplemento ad tertiam partem. quæst. 37. art. 2.) tamen secundum Canonistas, qui nouem ordines ponunt addendo psalmistatum, idest primam tonsuram, & Episcopatum secundum nouem ordines Angelorum ecclesiæ triumphantis, dicitur ordo. ca. clericos. distinct. 21. Abb. in cap. cum in cunctis. §. cum veronum. 2. de elect. glos. & Doctor. in princ. proœm. sexti decretal. in verbo Episcopus, & in cap. cum contingat. de atat. & qualitat. & clericus

4 primæ † tonsuræ gaudet priuilegijs clericalibus, scilicet priuilegio ca. si quis suadente. 17. quæst. 4. priuilegio fori. cap. si diligenti. de foro competen. glos. in dicto. ca. clericos. distinct. 21. sed tamen hoc † declaratur, quod

5 gaudeat fori priuilegio, si beneficium ecclesiasticum habeat, aut clericalem habitum, & tonsuram deferens alicui ecclesiæ ex mandato Episcopi inseruiat, vel in Seminario clericorum; aut in

aliqua schola, vel Vniuersitate de licetia Episcopi, quasi in via ad maiores ordines suscipiendos versetur. ita

6 Concil. † Trident. sess. 23. de reformat. cap. 6. Clericus

7 primæ † tonsuræ recte præsentatur, nisi beneficium in præsentato requireret maiorem ordinem ex ordinatione fundatoris, quia talis habens ordinem requisitum debet præsentari. cap. significatum. de præbend. attenditur igitur natura beneficiorum. iuxta not. in cap. cum accessissent. de constitution. & per Lambertin. de iurepatronat. lib. 2. parte 1. quæstione 7. articulo 2. Clericus

8 autem † coniugatus licet veniat appellatione clericorum, & possit coniugari cum vnica, & virgine. c. 1. de cleric. coniug. non potest tamen habere beneficia. c. 1. c. 2. c. diuersis. & c. Ioannes. de cleric. coniug. & rationem ponit Abb. in dicto c. diuersis; si tamen

9 incedat † in habitu, & tonsura, potest ex dispensatione apostolica habere beneficium simplex. glos. vlt. in dicto c. Ioannes. cum consensu patroni, Lamb. vbi supra. art. 3.

CAPVT SECVNDVM.

Regulares præsentantur ad beneficia regularia.

SVMMARIVM.

- 1 *Heremita, & Regulares non possunt præsentari ad beneficia.*
- 2 *Regularia beneficia regularibus, secularia secularibus sunt conferenda.*
- 3 *Conc. Trid. sess. 14. de re-form. cap. 10.*
- 4 *Equites Hierosolymitani præsentantur ad beneficia dictæ religionis.*
- 5 *Equites Cappellani Sancti Stephani Pisarum præsentantur ad ecclesias seculares.*
- 6 *Religionis Sancti Stephani Pisarum laudes.*

1 **H**eremita autem & Conuersi, Fratres, Monachi, & similes, quamuis tanquam vocati in sortem Domini, clericorum appellatione veniant. gloss. in cap. duo sunt genera. 12. quæst. 1. Isti non possunt præ-

fentari nisi sint capaces de iure, vt in beneficijs regularibus. ad text. in cap. ex eo. §. vlt. de elect. lib. 6. vel de speciali fundatorum dispositione, vel ex Papæ priuilegio. Lambertin. de iure patron. lib. 2. par. 1. quæst. 7. artic. 4. & 10. Regularia enim & beneficia Regularibus, secularia secularibus sunt conferenda, vt habetur in Concil. Trident. & sessione 14. de reformat. cap. 10. & in clement. 1. §. sane prioratus. de statu monachorum. Cardinalis Mantica decisio. 68. num. 5. Rot. Rom. Cardin. Seraphin. decis. 1165. & 1305. Et ideo & milites sacre, & Illustrissimæ Religionis Hierosolymitanæ, & similes possunt tantum præsentari regulariter in ecclesijs suarum Religionum. Lambertin. vbi supra artic. 5. Vsu tamen receptum, & de-

ci-

5 cium est Pisis † in Cappellanis, qui vocantur Equites cappellani sacrae, & Illustrissimae Religionis sancti Stephani Papae, & Martyris, ut etiam quamvis Regulares videantur, & habeant proprias ecclesias dictae Religionis subiectas, praesententur ad alias ecclesias seculares, & obtineant. ita habetur in libro Statutorum, & Constitutionum dictae Religionis Sancti Stephani. fol. 26. & sequentibus. vbi sunt decis. Rot. Roman. Robusterij, Seraphini, Pamphilij, & Arigonij. De qua re pertractat Nauarr. consil. libro 3. de Regul. consil. 10. Cuius quidem † Religionis praclarissimae res gestae toto terrarum orbe praedicantur; eiusque triremes auroram inter, & hesperum insignes, & fortissimi equites sub felicissi-

mis auspicijs Serenissimi Cosmi Medices Magni Ducis Hetruriae Primi, dictae Religionis Fundatoris, & Magni Magistri apud Echinadas Insulas in nauali pugna fortiter pro fide catholica, dimicando cum victoria rediere; mox sub Inuictissimis Francisco, & Ferdinando feliciss. recordation. captis pluribus Turcarum triremibus, locis, Oppidis, & Urbibus, hodie autem sub felicissimo Imperio Serenissimi Cosmi Secundi, triremibus munitissimis captis, demumque restituta Mediterraneo Mari tranquillitate ob debellatos Turcarum impetus, semper incolumes Liburnum multo rediere triumpho; adeo ut merito dicantur Turcarum terror, salus publica, Infidelium exterminium, & tutela nauigantium.

CAPVT TERTIVM.

Mulier non potest præsentari, & an laicus, vel filiusfamilias præsentari possint.

SVMMARIVM.

- 1 *Mulier non potest ad beneficia præsentare.*
- 2 *Ratio, quia non potest ordinari.*
- 3 *Mulier fit Abbatissa.*
- 4 *Mulier potest esse Canonica.*
- 5 *Pisis adest societas Canoniarum.*
- 6 *Laicus non potest præsentari ad beneficia.*
- 7 *Laicus potest habere præbendam separatam à Canonica.*
- 8 *Filiusfamilias potest ad beneficium præsentari.*

1 **M**ulier autem † non potest præsentari, quia non potest ordinari sexu impediente. gloss. & ibi text. in cap. Diaconissam. 27. quæst. 1. Doct. in cap. noua. de poenit. & remiss. ratio † est, quia

cum clericus ordinatur, tacitè coniugatur ecclesiæ tanquam sponsus sponsæ, hoc misterium non potest cadere in femina, quæ ipsa est sponsa; potest tamen † mulier eligi in Abbatissam, & præsentari, vt fit Monialis, vt dictum est supra in lib. 5. cap. 5. Possunt etiam † mulieres esse Canonice regulares. cap. dilecta. ibi Canonicas suas. de maiorit. & obed. & Clemen. attendentes. §. illas quoque mulieres. de stat. Monac. quæ tamen viuunt secundum vitam, & ordinem Canoniarum secularium. dicto §. illas quoque. 5 Pisis † etiam in insigni Primate ecclesia adest societas quædam nuncupata Canoniarum Altaris Beatissimæ Mariæ semper Virginis, quæ Canonice, sunt mulieres ætate graues, & honestæ, & quolibet sabato congregan-

gantur apud dictum Altare, vbi cantatur missa, & postea fit processio per ecclesiam, à clericis Seminarij, & à duobus Capellanis, qui curam gerunt dictæ ecclesiæ, & vnà simul in processione incedunt dictæ Canonice, quæ gaudet multis indulgentijs, & gratijs, earumq; congregatio, seu societas confirmata fuit à Leone Papa Decimo, eidemque à Clemente Papa Octauo concessæ fuerunt indulgentiæ quædam, & antea ab alijs summis Pontificibus.

6 Laicus ¶ autem cum non sit clericus non potest à patronis præsentari. cap. ecclesia sanctæ Mariæ. de constitut. &

gloss. in cap. cum M. in verbo receperunt de constit. vbi Abb. Felin. & alij. vbi gloss. ait laicum posse ¶ habere præbendam separatam à Canonicatu, vt quia sit magister in ecclesia, vel causa remunerationis, & sic quando præbenda non est annexa Canonice. Insuper ¶ filiusfamilie, cum possit esse Sacerdos, & Episcopus, potest ad beneficium præsentari, quod probatur in cap. si annum. in fine de iudicijs. lib. 6. vbi præsupponit filiumfamilie habere beneficium. Lambertin. de iure patronat. lib. 2. par. 1. quæst. 7. art. 8.

CAPVT QVARTVM.

Seruus Infidelis, & illegitimus non possunt præsentari, nec etiam irregularis.

SVMMARIVM.

- 1 Seruus non potest ad beneficium præsentari.
- 2 Nec Infidelis.
- 3 Nec illegitimus.
- 4 Illegitimus ex dispensatione

- 5 potest ordinari, & præsentari.
- 5 Irregularis non potest ad beneficium præsentari.
- 6 Irregularis quis fit viginti tribus modis.
- 7 Irregularis qui fit.

Ser.

1 **S**eruus † non potest præsentari, etiam si sit Christianus, cum non possit ordinari, nisi prius manumittatur. cap. 1. 2. & 3. distinc. 54. debet enim esse immunis ab alijs, qui Diuinæ Militiæ est aggregandus. dicto cap. 1. si ergo manumissus sit, & fiat clericus poterit præsentari. Infidelis † etiam non potest præsentari, quia infidelis, & incapax. Lambertin. de iurepatron. libro 2. par. 1. quæst. 7. artic. 9. Illegitimus † autem quocunque nomine censeatur, prohibetur ordinari. cap. per venerabilem. qui filij sint legitimi; Ideo non potest nec eligi, nec præsentari. argumento text. in cap. accepimus. de ætate, & qualitate. Card. Seraphin. decis. 1442. num. 9. nam ex incontinentia parentum quasi maculatus, & inhonestatus censeatur, verum fama promouendi in nullo debet vacillare. cap. laici. distinc. 33. si tamen de facto ordinetur tenet ordinatio. cap. vlt. de tempor. ordinat. Si tamen talis illegitimus † sit honestus, & virtute præditus cum

eo potest dispensari ad ordines, & beneficia. cap. innotuit. vbi gloss. Abb. & alij. de elect. & tunc poterit præsentari: & de illegitimo legitimato per subsequens matrimonium, & de alijs legitimatis per Papam, vel per alios, videas tex. in cap. tanta. & ibi Abb. & alij, qui filij sint legitimi. Lambertin. vbi supra artic. 11. Irregularis † etiam, qui extra regulam positus est, non potest præsentari, cum non possit ad ordines promoueri. Nam irregularitas est impedimentum Canonicum de facto proueniens, quod impedit ad ecclesiasticos ordines promoueri, & iam promoti in illis prohibet administrationem. ad text. in cap. vltimo, de tempor. ordinat. potestq; irregularis † quis fieri viginti tribus modis, vt per Siluestrum in sua Summa in verbo irregularitas: & irregulares † sunt corpore vitiiati, bigami, & alij quos elegantissimè recenset D. meus Vincentius Mazzolius Primatialis Ecclesiæ Pisane Decanus auunculus meus carissimus, recolendæ mem. in sua breui regula
ad

ad Confessarij, & Confiten-
tis munus rite obeundum,
composita par. 2. in verbo ir-

regularitas. num. 269. & se-
quentibus. Lambertin. vbi su-
pra art. 12. 13. & 14.

CAPVT QVINTVM.

Beneficiatus vnus Beneficij, an possit ad aliud be-
neficium præsentari, & an duo ad idem
beneficium præsentari possint.

SVMMARIVM.

- 1 Beneficiatus potest ad a-
liud beneficium præsentari.
- 2 Concil. Trident. Sess. 24. de
reform. cap. 17.
- 3 Episcopus ex dispensatione
potest ad beneficiũ præsentari.
- 4 Cardinalis etiam potest præ-
sentari.
- 5 Præsentari quando possint
duo ad idem beneficium.
- 6 Præsentari si duo debeant
ex fundatione, talis consuetu-
do seruanda est.
- 7 Vnus solus ad quodlibet be-
neficium regulariter præsen-
tatur.
- 8 Patronus laicus potest va-
riare, duosq; præsentare.
- 9 Inuitus quis præsentari non
potest.

- 10 Clericus quis non fit inui-
tus.
- 11 Clericus inuitus cogi potest
à Papa vt accipiat benefi-
cium.
- 12 Regulares quando possint
præsentari ad ecclesiam secu-
larem.
- 13 Clericus quando possit præ-
sentari ad altaria existentia
in ecclesiis regularium.

1 Beneficiatus † vnus Be-
neficij patronati potest
ad aliud præsentari, nisi lex
fundationis aliud disposuerit,
& nisi sint incompatibilia; &
de iure quis potest habere
plura beneficia sine cura re-
sidentiam non requirentia.
cap. gratiam. de rescript.
libro sexto. Clementin. gra-
tia.

tiæ. de rescript. Lambertin. de iure patronat. lib. 2. par. 1. quæst. 7. artic. 15. Hodie autem ¶ seruari debet decretum Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 17. vbi statutum est, vt in posterum vnum tantum beneficium ecclesiasticum singulis conferatur: quod si ad vitam eius, cui confertur non sufficiat, liceat aliud simplex sufficiens, dummodo vtrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferre, alioquin vacare ipso iure censeantur. Et vltra duo beneficia ad alia petitur dispensatio à summo Pontifice: & de hac materia videas late Hoiedam in suo tractatu de benefic. comparibilitate, & incompatibilitate. Episcopus ¶ etiam quamuis per promotionem ad Episcopatum amittat beneficia, nisi sit dispensatus, tamen quia venit appellatione clericorum in fauorabilibus. capit. quarto. de sentent. excommunicat. lib. 6. & ibi Doct. Abb. in cap. bonæ. il primo. num. 2. de postulat. Prælat. tamen dici potest, quod possit ad beneficium à patronis præsentari, si prius petat ad

Praxis Iurispatron.

hoc dispensationem, quamuis Lambertin. vbi supra. artic. 16. teneat contrarium: vbi tamen concludit, quod
 4 Cardinales ¶ possunt præsentari ad beneficia iurispatronatus. An autem duo possint præsentari ¶ ad eandem ecclesiam, & eam obtineant, dicas cum Lambertin. vbi supra. artic. 17. quod si loquimur in præbenda, & concurrat mens patronorum ad eam diuidendam, eorumque consensus, Episcopi, & Capituli, rationabilis causa, & sufficientia fructuum, potest fieri diuisio, & præsentati obtinebunt. ad text. in cap. vacante. de præbend. Si autem aliud sit beneficium, & in ¶ limine foundationis sit appositus modus, quod duo præsententur ad illud beneficium, eo casu cum duæ videantur creatæ Cappellaniæ cum consensu Ordinarij, talis consuetudo seruanda est. ad not. in cap. cum dilectus. de consuetud. & in cap. præterea. il secondo. de iure patron. Si autem ¶ in limine foundationis nihil sit dictum, tunc vnus tantum ad quodlibet beneficium est præsen-

H tan-

tandus, quia quælibet vxor
 eodem tempore debet ha-
 bere virum vnum, & non
 plures; Cardinalis Seraphin.
 decif. 691. accumulatiue ta-
 8 men ꝑ patronus potest va-
 riare, & duos præsentare;
 sed vnus instituetur. capit.
 quod autem. de iurepatron.
 9 Inuitus ꝑ autem quis non
 potest præsentari. cap. be-
 neficium. de regul. iur. lib.
 6. l. inuito. ff. de regul. iur.
 10 Nam clericus ꝑ inuitus non
 creatur. ca. 1. distinct. 71.
 ca. honoratus. distinc. 74.
 cap. quæris. de ætat. & qua-
 lit. glos. vlt. in cap. 7. in ver-
 bo inuiti. de vita, & honest.
 11 cleric. si tamen ꝑ quis sit cle-
 ricus, potest inuitus cogi so-
 lum per Papam, vt accipiat
 beneficium, & fiat Prælatus.
 Abb. in cap. vlt. numero 11.
 de postulat. prælat. præser-
 tim in beneficijs curatis:
 quod declara secundum Lam-
 bertin. vbi supra. artic. 18.
 Et quia Lambertin. vbi su-
 pra latissime pertractat in

artic. 19. 20. 21. 22. & 23.
 12 An & quando ꝑ monachus,
 vel alius regularis possit præ-
 sentari à patronis ad Eccle-
 siam secularem curatam,
 non est in hoc insistendum,
 cum ex Concil. Tridentin.
 dictum sit supra in hoc li-
 bro capite secundo, benefi-
 cia regularia regularibus ef-
 se conferenda, secularia se-
 cularibus, præsertim cum
 regulares sunt idonei pro be-
 neficijs regularibus, & secu-
 lares pro secularibus idonei
 reperiuntur. Et quando pos-
 13 sit ꝑ clericus secularis præ-
 sentari ad Altaria existentia
 in ecclesijs Regularium, vi-
 deas Lambertin. vbi supra.
 art. 23. vbi ait seruandum ef-
 se modum in limine fundatio-
 nis appositum, præcipue cum
 multæ sint ecclesiæ seculares
 postea concessæ regularibus
 ad augendum cultum diui-
 num in oppidis, & ciuitatib.
 & Pisis etiam adsunt ecclesiæ
 seculares, in quibus commo-
 rantur Regulares.

CAPVT SEXTVM.

An debeat præsentari clericus Diocesanus, non autem alienigena.

SVMMARIVM.

- 1 Clericus Diocesanus, non aduena præsentari debet.
- 2 Acceptio personarum non est apud Deum.
- 3 Præsentari debent habentes qualitates expressas in fundatione.
- 4 Diocesanis idoneis prius prouidendum est.
- 5 Incogniti præsentari non possunt.
- 6 Beneficia diocesis si ex Pape priuilegio sint concedenda diocesanis, etiam patronata comprehenduntur.

1 **C**lericus autem ꝑ Diocesanus non alienigena præsentari debet. cap. hortamur. distinct. 7. 1. & hoc de æquitate, non de rigore, cum de rigore quilibet possit præsentari, dummodo sit idoneus, & qualitates habeat re-

quisitas. & ratio est, quia
 2 apud ꝑ Deum non est acceptio personarum. cap. nouit. de iudic. cuiuscumque nationis sit, siue ciuis, siue exterus. ad text. in cap. venerabilis. ubi gloss. Abb. & alij de præben. Rocch. de Curte de iurepatron. verbo honorificum quæst. 4. Abb. in cap. ea noscitur. de his, quæ fiunt à Prælat. & ita hodie seruatur. Quod si in fundatione sit expressum, vt ꝑ tales tantum
 3 præsententur, & habentes quasdam qualitates, illud est seruandum. bene tamen esset
 4 prius ꝑ illos de gremio ecclesiæ, & de Diocesi adiuuare, illisq; beneficia conferre; quod si non adsint, & non reperiuntur capaces, tunc exteris notis, & bonis conferantur. Nam ꝑ incogniti præsentari non possunt; sed habenda est notitia morum, & alia-

6 rum qualitatatum. Et si Papæ †
priuilegio sit decretum, quod
beneficia omnia vnius Diœ-
cesis ad collationem, prou-
sionem, & præsentationem,
quorumcumque pertinentia
conferantur, & concedantur

Diœcesanis dumtaxat, etiam
patronata comprehenduntur,
nisi sit contraria Lex funda-
tionis. de quibus vide Lam-
bertin. de iure patronat. lib.
2. parte prima, quæstione se-
ptima artic. 24.

CAPVT SEPTIMVM.

Quæ ætas requiratur in præsentandis.

SVMMARIVM.

- 1 Clericus potest ad benefi-
cium præsentari, si habeat æta-
tem legitimam.
- 2 Concil. Trident. Sess. 23. de
reformat. cap. 6. disponit super
ætate.
- 3 Clericus ante vigesimum-
quintum annum nõ potest præ-
sentari ad curata beneficia.
- 4 Annus ceptus habetur pro
completo in fauorabilibus.
- 5 Concil. Trident. sess. 7. de
reformat. cap. 1.
- 6 Sacerdos ad beneficium Sa-
cerdotale præsentari debet.
- 7 Beneficium sacerdotale est,
quando Rector tenetur Mis-
sam celebrare.

- 8 Beneficium sacerdotale non
est, si in fundatione dicatur,
quod Missæ celebrentur.
- 9 Cappellani & septuaginta fe-
rè adsunt in ecclesia Pisana.
- 10 Beneficium sacerdotale est,
quando Rector per se ipsum
tenetur Missam celebrare.
- 11 Capella S. Hieronymi in
Campo sancto Pifarum est sa-
cerdotalis.
- 12 Beneficium sacerdotale ex
causa longissimi temporis fit
non sacerdotale.
- 13 Præsentatus ad beneficium
sacerdotale debet esse Sacer-
dos, actusq; celebrare.
- 14 Et non sufficit præsentatum
esse in vigesimo quinto anno.
- 15 Clericus debet esse actus
cleri-

clericus, ut valeat presentatio.

16 Clericus non sacerdos potest presentari ad beneficium sacerdotale cum Episcopi consensu.

17 Episcopus potest ex causa cum consensu patroni mutare legem foundationis beneficii.

1 **C**lericus tamen patrono presentari potest, si habeat aetatem requisitam ad illud beneficium obtinendum. cap. cum in cunctis. de elect. toto titulo de aetate, & qualitate. Abb. in cap. super inordinata. de praeben. Nec hodie opus est disputare, quae aetas requiratur in presentando; cum ex Concil. Trident. t. Sess. 23. de reformat. cap. 6. nullus clericus ante decimum quartum annum beneficium possit obtinere, quod etiam habetur in cap. indecorum. de aetate & qualitate. Et in t. beneficiis curatis ante vigesimum quintum annum clericus presentari non potest, & ad Canonicatus, seu dignitates non habentes curam animarum, ante vigesimum secundum annum, nullus clericus presentari potest, seu eligi. Con-

Praxis Iurispatron.

5 cil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 12. quo tamen casu annus ceptus habetur pro completo, cum simus in favorabilibus, Surdus decis. 178. n. 5. & cum non dicatur, quod annus debeat esse completus; sed dicitur ante decimum quartum annum, &c. gloss. in cap. in verbo compleuerint de aetate & qualitate. lib. 6. sed in Episcopo requiritur annus trigessimus completus. cap. cum in cunctis. de elect. & habetur in Concil. Trident. sess. 7. de reformat. cap. primo. 5 Et haec tamen omnia procedunt, nisi quo ad aetatem, quis sit a Summo Pontifice dispensatus, prout vidi aliquos dispensatos ad beneficia simplicia, cum essent aetatis novem, seu decem annorum; quod solet fieri ex aliqua causa rationabili, puta si clericus presentatus sit, ex consanguineis patronorum vel ex compatronis, vel ex alia causa. Si 6 vero beneficium tamen sit sacerdotale, ad illud solus sacerdos presentari debet, & regulariter talis requiritur aetas, qualis requiritur ad recipiendum ordinem sacrum, qui necessario requiritur in presentando.

H 3 tando.

tando. glos. 1. in cap. si eo
 tempore. de rescript. lib. 6.
 vbi Dominicus: & sacerdo-
 7 tale dicitur † beneficium,
 quando in fundatione dictū
 fuit, quod Rector teneatur
 celebrare Missas tales, &c.
 vt per Lambertinum de iure-
 patronatus. lib. 2. par. prima.
 quæst. 7. articul. 27. Marius
 Antoninus var. resolutionum
 lib. 1. resolut. 3. & 4. Si ta-
 8 men † fit dictum in funda-
 tione, quod in dicto Altari,
 seu Ecclesia tot Missæ cele-
 brentur, tunc non dicitur be-
 neficium sacerdotale: & in
 Ecclesia Primatiali Pisana,
 in qua adsunt ferè Cappella-
 9 niæ † septuaginta, & quæli-
 bet Cappellania habet obli-
 gationem de certis Missis ce-
 lebrandis; tamen Cappellani
 clerici non sacerdotes præ-
 sentantur; Verum tamen est,
 quod beneficium sacerdotale
 † dicitur, quando in funda-
 tione habetur, quod Rector
 beneficiatus celebret Missas
 per se ipsum. Cardin. Mant.
 decis. 147. num. 1. Rot. Ro-
 man. vt est Cappellania Di-
 10 uo Hieronymo † dicata in
 Campo sancto Pisarum fun-
 data, & dotata ab Illustrissi-

mo, & Reuerendissimo Do-
 mino Carolo Antonio Puteo
 Archiepiscopo Pisano, cuius
 Cappellaniæ Rector per se
 ipsum Missam quotidie cele-
 brare debet, excepta feria.
 12 quinta. Notandum † tamen
 est, quod ex cursu longissimi
 temporis beneficium sacer-
 dotale fit non sacerdotale,
 vt scilicet non sacerdos, sed
 clericus possit presentari, &
 in facto habui in quadam
 causa beneficiati Lucési quo-
 rundam Nobilium de Arnol-
 phinis; & in beneficio sacer-
 13 dotali, non solum presentan-
 dus † debet esse sacerdos ha-
 bitu, sed actu. Barbat. conf.
 33. num. 23. lib. 2. Farinac.
 decis. 496. parte 1. tomo 2.
 Rot. Roman. & decis. 236.
 num. 8. parte 2. tomo 1. &
 decis. 216. d. part. 2. tom. 1.
 14 Et ideo si presentetur † cle-
 ricus viginti quinque anno-
 rum, qui nõ sit sacerdos, non
 valet presentatio; ita & cle-
 15 ricus debet † esse actu cleri-
 cus, & non dicitur idoneus
 nisi actu sit clericus. cap. se-
 cundo. de instit. & ideo in
 impetrationibus attenditur
 tempus datæ; vt tunc sit cle-
 ricus. dicto cap. si eo tempo-
 re, &

re : & ideo non sufficeret,
quod post tempus datæ pro-
moueretur ad clericatum.
Lambertini: vbi supra art. 29.
16 Potest ꝑ tamen patronus cum
Episcopi consensu ad benefi-
cium sacerdotale pro vna vi-
ce præsentare ex aliqua cau-
sa clericum non sacerdotem.

Abb. in cap. cum accessissent.
num. 5. de constitut. vbi &
17 Episcopus ꝑ poterit dictam
legem in fundatione apposi-
tam mutare cum consensu pa-
troni stante maxima vtilita-
te, & necessitate ecclesiæ, de
quibus videas Lambert. vbi
supra art. 30.

CAPVT OCTAVVM.

Clericus patronus non potest se ipsum præsentare.

SUMMARIVM.

- 1 Clericus patronus non potest seipsum præsentare.
- 2 Differentia debet esse interdantem, & recipientem.
- 3 Clericus patronus se præsentare non potest etiam ad beneficium simplex.
- 4 Prælatus potest motu proprio conferre ecclesiam patronatam patrono.
- 5 Casus, in quibus Prælatus ordinat ecclesiã sine patrono.
- 6 Præsentandus si esse debeat ex aliqua familia, non valet si secus fiat.
- 7 Clericus compatronus potest ab altero compatrono

præsentari.

- 8 Clericus compatronus non potest se cum alijs compatronis præsentare.
- 9 Procurator patroni non potest præsentare patronum.
- 10 Donatarius iurispatronatus potest præsentare donatorem.
- 11 Pater potest præsentare filium, auus nepotem.
- 12 Episcopus licite potest conferre beneficium filio suo legitimo.
- 13 Pater si sit compromissarius filij, non potest filium præsentare.
- 14 Secus si sit compromissarius extranei.

15 *Filius si sit Canonicus, & ab omnibus Canonicis cum dicto filio sit compromissum in patrem, poterit pater filium eligere.*

1 **C**lericus patronus ꝑ ecclēsię vacantis non potest se ipsum ad dictam Ecclesiam presentare. cap. per nostras. & ibi glos. in verbo presentate. de iurepatron. & ratio est, quia debet esse differentia inter dantem, & recipientem, & sic inter presentantem, & presentatum. cap. fin. de institut. ita etiam debet esse differentia inter eligentem, & electum. cap. qualiter. de elect. ita & inter instituentem, & institutum. dicto c. ultimo. Et idem procedit ꝑ beneficio simplici, ad quod etiam non potest se ipsum presentare patronus clericus. Abb. in dicto cap. per nostras. vbi Ioan. And. quia militat eadem ratio: potest tamen effundere preces, & petere super hoc dispensationem, vt per Abb. ibidem; quamuis Lambertin. de iurepatronat. lib. 2. par. 1. q. 8. artic. 2. num. 3. videatur te-

nerē contrarium. Si autem
4 Prælatus ꝑ ad quem pertinet institutio, motu proprio vocet clericum patronum, eique conferat quodcunque beneficium vacans, in quo dictus clericus habet ius patronatus tenebit collatio; tali enim casu non habet originem à dicto patrono talis collatio. ita Abb. in dicto cap. per nostras. nu. 3. dicit idem, quia tunc talis patronus non se ingerit iuxta prohibitionem dicti cap. per nostras; sed vocatur à Deo tanquam
5 Aaron; immo dantur ꝑ casus, in quibus Prælatus ordinat Ecclesiam non presentante patrono. cap. 1. 2. & 3. & cap. cum autem, & c. cum propter de iurepatronatus. Si
6 autem ꝑ presentandus debeat esse de aliqua familia, & patronus presentet alium extra dictam familiam, tunc poterit clericus ex dicta familia, cum sibi id competat ex dispositione fundatoris se opponere, & dicere nullam electionem, seu presentationem factam, & petere se institui. Lambert. vbi supra artic. 4. num. 7. Poterit ꝑ tamen clericus compatronus ad ecclesiam
fiam

fiam compatronatam præsen-
tari ab alio compatrono. glos.
in c. consuluit in verbo con-
cludunt in fine de iurepatro-
natus. dicto cap. per nostras,
& ibi Abb. Rocch. de Curte
de iurepatronatus, verbo ho-
noricum quaest. 4. prin. n.
20. hanc esse communem te-
statur Abb. in cap. cum in
iure col. 2. de elect. & in conf.
25. vol. 2. Lambertinus vbi
supra art. 5. & Abb. in dicto
conf. dicit nullo modo pos-
se clericum simul cum com-
patronis se ipsum præsentare;
sed præsentationem esse fa-
ciendam à solis compatro-
nis, vt euitentur rationes, de
quibus supra ex dicto cap. per
nostras; debet tamen electus
tali casu electioni de se factæ
consentire, & præsentatus
præsentationi de se factæ in-
fra tempus debitum datum
ad eligendum, & præsentan-
dum; dummodo fiant hæc
post electionem, & præsen-
tationem. Abb. dicto conf.
25. & in dicto cap. cum in
iure de elect. vbi Card. Ioan.
And. & alij; quo casu vox cœ-
lecti, & præsentati augebit
numerum eligentium, & præ-
sentantium; de electione

tractant Innoc. Ioan. Andr.
Bald. & Abb. in dicto c. cum
in iure: quando tamen non
sit seruanda forma cap. quia
propter, & cap. ecclesiæ de
elect. de præsentatione illud
est, quia præsentati compa-
troni consensus auget pari-
tatem. Lambertinus vbi su-
pra artic. 8. num. 3. Neque
9 Procurator ¶ constitutus à pa-
trono cum facultate præsen-
tandi poterit præsentare pa-
tronum ipsum. Abb. in dicto
cap. per nostras. de iurepa-
tronatus in addit. littera D.
& ratio est, quia is dicitur fa-
cere, cuius nomine fit. leg.
l. ff. de vi, & vi arm. cap. cum
quis. de sent. excomm. lib. 6.
& qui per alium facit, per se
ipsum facere videtur. cap. qui
per alium de reg. iur. lib. 6. &
eadem ratione procurator
substitutus à tali procuratore
non potest nec patronum,
nec suum principalem pro-
curatorem præsentare; vt per
Lambertinum vbi supra ar. 9.
& 10.
10 Donatarius ¶ autem iuris-
patronatus potest præsentare
donatorem, quando dona-
tio facta est perpetuo cum
Ordinarij consensu, secus si
fit

fit facta pro vna vice ; Nam tunc non potest presentare donatorem; presumitur enim facta donatio fraudulenter, vt donatarius presentati possit. Abbas in dicto cap. vlt. de institut. ita Rocch. de Curte, vbi supra in verbo ipse, vel is à quo quæst. 20. nu. 37. Lambertinus vbi supra art. 11. Pater t̄ autem potest presentare filium, auus nepotem, seu alios consanguineos. glos. in cap. quia clerici. verbo filij, & in cap. consuluit. in verbo, propria auctoritate. de iurepatron. Et hæc est vera, & communis opinio. Card. in dicto cap. quia clerici. quæst. 1. dummodo habeat filius requisitas qualitates. Et ideo potest t̄ Episcopus licite conferre beneficium filio suo legitimo, vel nepoti idoneo, quia charitas in primis exercenda est erga domesticos. c. non satis. distinct. 66. & c. dilecto. de præbend. Abb.

in consil. 96. volum. 2. Rocch. de Curte vbi supra. in verbo honorificum, quæst. 4. princip. Lambert. vbi supra. artic. 12. & ita Pisis vidi sæpissime seruari in praxi. Si autem pater sit t̄ compromissarius filij patroni, non poterit dictum filium presentare, per supradicta de procuratore; si autem dictus filius habeat alios compatronos, pater poterit. Si autem t̄ filius non sit patronus, & in patrem sit compromissum de clerico eligendo, vel presentando, poterit filium eligere, seu presentare. Et si filius sit t̄ canonicus, & ab omnibus Canonicis vna cum dicto filio sit compromissum in patrem, poterit pater eligere suum filium, cum id non reperiatur prohibitum. vide Cardin. in dicto capit. consuluit. quæst. 2. de iurepatron. & Lambertin. vbi supra. artic. 13.

CAPVT NONVM.

Enumerantur criminōsi, qui præsentari non possunt.

SVMMARIVM.

1 Clericus criminofus non potest ad beneficium præsentari. 2 Excommunicatus præsentari non potest. 3 Suspendus præsentari non potest. 4 Interdictus an possit præsentari. 5 Excommunicatio, & interdictum fertur in Clericos, & Laicos. 6 Interdictum fertur contra loca, non contra personas. 7 Clericus seruans interdictum præsentari potest. 8 Clericus, cui fit interdictum officium, non potest præsentari. 9 Irregularis non potest præsentari. 10 Irregularitas prohibet quæ ad ordines promoueri. 11 Irregularitas cōtracta ante Baptismum, tollitur per Baptismum.	12 Degradatus non potest præsentari. 13 Hæreticus non potest præsentari. 14 Fautores, defensores, & receptatores hæreticorum nequeunt præsentari. 15 Schismaticus non potest præsentari. 16 Apostata non potest præsentari. Apostasia quæ dicitur. 17 Symoniacus non potest præsentari. 18 Ambitiosus non potest præsentari. 19 Symonia, & lex Iulia de ambitu equiparantur. 20 Præsentari requisitus si ante præsentationem consentiat præsentationi, præsentari nequit. 21 Periurus, non potest præsentari. 22 Periurus, qui venit contra iuramentum appositum in

- in contractu, non potest presentari, nisi quaedam adimpleat.*
- 23 *Infamis non potest presentari.*
- 24 *Infamia triplex, iuris, facti, & canonica.*
- 25 *Infamis infamia Canonica per absolutionem restituitur.*
- 26 *Sodomita non potest presentari.*
- 27 *Adulter non potest presentari.*
- 28 *Concubinarius non potest presentari.*
- 29 *Vsurarius non potest presentari.*
- 30 *Vsurarius manifestus triplici poena punitur.*
- 31 *Falsificans litteras Apostolicus non potest presentari.*
- 32 *Criminosus regulariter, & generaliter non potest presentari.*
- 33 *Illitteratus non potest presentari.*
- 34 *Concil. Trident. Sess. 23. de reform. cap. 4.*
- 35 *Concil. Trident. ibidem. cap. 11.*
- 36 *Concil. Trident. Sess. 24. de reform. cap. 18.*
- 37 *Concil. Trident. Sess. 25. de reformat. cap. 9.*
- 38 *Pisis presentatus coram*

Inferiore semper examinatur ab Archiepiscopo.

- 39 *Praelatus, qui bis clericum admisit ad beneficia, potest tertio venientem examinare.*
- 40 *Histrion, seu scurrâ non potest presentari.*
- 41 *Clericus existens in peccato mortali non potest presentari.*
- 42 *Clericus reiectus ut criminosus à presentatione, non debet admitti.*
- 43 *Patronus Ecclesiasticus presentans indignum qua poena punitur.*

Clericus criminosus † generaliter presentari non potest.

Primo, non potest presentari † excommunicatus; sicut enim talis non potest eligi. cap. illa, & cap. per inquisitionem. vbi gloss. de elect. Archidiacon. in cap. nullus dist. 63. quod etiam procedit in excommunicato excommunicatione minori. Abb. in dicto cap. illa: ita nec potest presentari, per vulgatam Regulam, qua habetur, quod iura loquentia in electione, locum habent in presentatione. cap. vlt. iuncta gloss. in verbo electione, de elec. lib. 6. Rocch.

Roch. de Curte vbi supra in verbo honorificum quaest. 4. princip. vbi se remittit de excommunicato excommunicatione minori ad cap. si celebrat. vbi Doct. ita concludit. de cleric. excomm. minist. & ibi Abbas docet quæ sit excommunicatio maior, & quæ minor.

3 Secundo, suspensus ¶ sicuti eligi non potest. gloss. & Doct. in dicto cap. illa, vbi Abb. de elect. siue sit suspensus à beneficio, vt in cap. per inquisitionem, & ibi gloss. de elect. siue ab officio, vt in cap. cum dilectus. de consuetud. & ibi late Abb. num. 17. & de istis Censuris videndus est Doctiss. Nauarr. in suo Manuali. cap. 27.

4 Tertio, Interdictus ¶ an possit præsentari: videtur, quod non, cum suspensio, interdictum, & excommunicatio sub nomine censuræ ecclesiasticæ comprehendantur. cap. querenti. de verb. signific. tamen differunt in multis. Satis fit, quod excommunicatio, & interdictum ¶ fertur in clericos, & laicos, suspensio tantum ¶ in clericos; sed interdictum ¶ non fertur in personas; sed in

loca, Collegia, & contra Vniuersitates; de quibus vide Nauarr. vbi supra. Quod si clericus ¶ seruet interdictum generale, seu speciale, potest præsentari, cum faciat maius, quod est celebrare Diuina. ad cap. alma mater. de sentent. excomm. lib. 6. quod si sit clericus non seruans interdictum, secus est. Si autem ¶ sit clericus, cui specialiter sit interdictum officium, vel talis ordo, non poterit præsentari, si obstat interdictum ordinis requisiti, vel alterius rei in præsentando: de quibus vide Lambertin. de iure patron. lib. 2. par. 1. quaest. 11. artic. 3.

9 Quarto, Irregularis ¶ non potest præsentari; sicuti supra dicti, immo talis habitus beneficijs debet priuari. cap. clerici de cleric. excomm. minist. 10 Item ¶ irregularitas prohibet quem ab ordinibus ecclesiasticis, & nullus potest præsentari, nisi sit clericus. cap. 2. 11 de institut. Quod ¶ si irregularitas sit contracta ante baptismum, & per baptismum deleta, talis poterit præsentari, per ea, quæ dicit Abb. in cap. presbyterum num. 2. de ho-

homicidio : & de homicida irregulari vide Lambert. vbi supra art. 14.

12 Quinto, degradatus † non potest presentari, cum degradatio sit vltimum supplicium in foro Canonico. Doct. in cap. at si clerici. §. de adulterijs. de iudic. & in cap. cum non ab homine. de iudic. degradatio autem est duplex, vna verbalis, altera actualis. capit. degradatio. de pœnis lib. 6. Abb. & Doct. in cap. non potest, de re iudic.

13 Sexto, Hæreticus † non potest presentari, quia est excommunicatus. cap. excommunicamus, & cap. ad abolendam de hæret. & cap. 1. 24. quæst. 1. & est extra ecclesiam. cap. 1. & cap. vergentis de hæret. tales enim hæretici, debent repelli ab Vrbe, Ciuitate, vel Regno. dicto cap. ad abolendam, nec possunt habere honores, sunt infames, vt in dictis Iuribus.

14 Septimo, fautores, † defensores, & receptatores hæreticorum sunt excommunicati. dicto cap. excommunicamus §. credentes, & dicto cap. ad abolendam; ideo neque ipsi possunt presentari.

15 Octauo, Schismaticus † sicuti eligi non potest. cap. quia diligentia. de elect. ita nec potest presentari, tales enim sunt excommunicati, & hæretici. Abb. & Doct. in rubr. de schismat. quod si conuersus sit ad vnitatem ecclesie, non potest neque eligi, neque presentari, nisi sequuta dispensatione. dicto cap. quia diligentia. vbi Abb. & de hoc vide Lambertin. vbi supra art. 8.

Nono, Apostata, qui dicitur † ab Apostasia, quæ est temerarius à statu fidei, vel Religionis recessus, quasi post actio, idest retrogradatio, si sit à fide, tanquam Hæreticus non potest presentari. dicto cap. ad abolendam: si sit apostata à Religione, cum sit excommunicatus ipso facto. c. 2. ne cleric. vel monac. & ibi gloss. lib. 6. non poterit presentari; si sit Apostata ab obedientia Religionis, ita ut extra eam vagetur idem est; sed si sit Apostata ab obedientia simplici, cum per hoc non incurrat excommunicationem; sed tantum possit excommunicari. cap. si quis. 3. quæst. 4. tunc habito respectu talis inobe-

obedientiæ, & pœnitentiæ sequutæ, vel non sequutæ, res erit decidenda. Quod si conuertantur, & redeant, possunt præsentari, prout supra dictum est de Schismaticis. Lambertin. vbi supra art. 9.

17 Decimo, simoniacus † tanquam hæreticus non potest præsentari, quia simonia dicitur hæresis. cap. quoties. de simon. & cap. sicut simonica. eodem. de sim. vbi etiam simonia dicitur pestis, & simoniacus dicitur infamis. Abb. in cap. ex diligenti. de simon. num. 6. & de simoniaco occulto, & publico. Abb. in cap. accusatum, & in cap. tanta. de simon. & quomodo committatur simonia, & præsertim inter præsentantem, & præsentatum, vide Lambertin. vbi supra. artic. 11. & Nauarr. dicto cap. 27.

18 Undecimo, ambitiosus † non potest præsentari, quia talis cupit præesse, & non prodesse: probatur in cap. per nostras. de iure patronat. vbi prohibetur, ne quis se ipsum præsentet, vt euitetur ambitio, ex quo ambitiosus non potest præsentari, per c. in

scripturis. 8. quæst. 1. Item
 19 est alia † ratio, quia simonia, & lex lulia, de ambitu æquiparantur. Doct. in rubr. de simon. Lambertin. vbi supra. artic. 12. sed pro dolor, quot ambitione ducuntur ad beneficia, non charitate!
 20 Duodecimo, requisitus, † vt præsentetur, si ante præsentationem præsentationi consentit non potest præsentari, quia si eligendus consentiat electioni de se faciendæ, non tenet electio. cap. cum post. vbi glos. penult. & vlt. de elect. & vt euitetur ambitio, nam dictus consensus indicat ambitionem. cap. per laicos. 16. quæst. 7.

21 Decimotertio, Periurus † etiam sicuti eligi non potest, nisi pœniteat, ita nec præsentari: quod procedit in eo, qui venit contra iuramentum assertorium; ex tali enim periurio potest quis beneficio priuari. Doct. in cap. querelam. de iureiuran. Si autem
 22 simus † in eo, qui venit contra iuramentum appositum in contractu, quod per iurium infamat, & tunc non satis est, vt eum pœniteat; sed

sed debet ei fama restitui .
Et est aduertendum , quod
tali casu debet constare de
confessione, & de expletio-
ne, seu satisfactione pœni-
tentia, de quo late Felin. in
cap. testimonium. de testib.
column. 11. Lambertin. vbi
supra. artic. 15.

23 Decimoquarto. Infamis †
infamia iuris, & facti non
potest promoueri ad dignita-
tes. cap. infamibus. de regul.
iur. lib. 6. vbi Dyn. & Ioan.
Andr. & accipitur hoc casu
dignitas pro quolibet bene-
ficio. Abb. & Doct. in dicto
cap. querelam. de iureiuran.
& sub hoc vocabulo promo-
ueri includitur collatio, ele-
ctio, & presentatio, vt per
Abb. in cap. super eo. de
24elect. num. 4. De † triplici
autem infamia *iuris* à iure
proueniente. cap. 2. §. por-
ro. 3. quæst. 7. *facti* proue-
niente ab eo, quo apud ali-
quos quis infamis habetur.
dicto §. porro. & *canonica*,
quæ causatur à peccato mor-
tali. cap. infames. 6. quæst. 1.
vide Abb. in dicto cap. testi-
monium. vbi late de testibus
glos. Dyn. & Ioan. Andr. vbi
25supra, Infamatus † autem

infamia canonica, per solam
absolutionem restituitur. Lá-
bertin. vbi supra. artic. 17.
Tales ergo infames infamia
iuris, & facti non possunt præ-
sentari, nisi fuerint restituti
ab habente potestatem, vel
alias ab infamia liberati. vi-
de Lambertin. vbi supra. ar-
tic. 16.

Decimoquinto, Sodomita †
26ta † etiam non potest præ-
sentari, cum tale crimen sit
enormè, & infame. Abb.
num. 7. in cap. nisi cum pri-
dem; vbi Doct. de renunciat.
immo talis videtur irregula-
ris. & talis dicitur filius diffi-
dentia, idest de cuius salute
est diffidendum. cap. vt cleri-
corum. de vita, & honestate
cleric. & clericus sodomita
debet detrudi in Monaste-
rium, & deponi, & laicus ex-
communicatur, vt in cap.
clerici. de excessib. Prælat.
de hoc vide Lambertin. vbi
supra. art. 18.

27 Decimosexto, Adulter †
etiam non potest præsentari.
Ratio est, quia Doct. in
cap. at si clerici. §. de adul-
terijs. vbi Abb. column. vlt.
de iudic. præsupponunt adul-
terum esse priuandum bene-
ficijs,

beneficijs: at facilius quis prohibetur ab acquirendo beneficio, quam priuetur. Abb. in dicto cap. super eo. colum. 2. de elect. dummodo adulterium sit manifestum, vel per propriam confessionem adulteri etiam extra iudicium, vel per famam, vel per sententiam. Lambertin. vbi supra. artic. 19.

Decimoseptimo, Concupinatus non potest presentari, quia nec etiam potest eligi. c. vlt. distinct. 33. & cap. maritum. eadem distinct. si tamen talis sit concubinaris notorius per sententiam, vel per confessionem sponte factam, cum eo casu sit infamis, vel ex notorietate facti, quia habeat concubinam publice secum cohabitantem, & de hoc vide Abb. in cap. vestra. de cohabit. cleric. & mulier. & de talibus concubinarijs tractat Lamb. vbi supra. art. 20.

Decimooctauo, Vsurarius, cum non possit eligi. can. de Petro. distinct. 47. immo si electus sit deponi debeat. ca. Episcopus. dicta distinct. 47. Ideo presentari non potest, talis enim infamis est.

Praxis Iurispatron.

cap. 2. §. porro. 3. quæst. 7. limprobum fenus. & ibi glos. C. de his, qui not. infam. Immo et vsurarius triplici pena punitur, si sit manifestus, nam reppellitur à communione. Abb. in cap. quia in omnibus. de vsur. Decedens in tali peccato caret ecclesiastica sepultura. Clement. eos. vbi glos. de sepult. & repellitur ab oblatione facienda ecclesie. Abb. in dicto cap. quia in omnibus, vbi docet, qui sint manifesti Vsurarij, & glos. in cap. 1. & 2. de vsur. lib. 6. & de manifestis vsurarijs omnia supradicta sunt intelligenda; de quibus Lamb. vbi supra. art. 21.

Decimonono, Non potest presentari et falsificans litteras Apostolicas, cum talis sit ipso iure excommunicatus. cap. ad falsariorum. vbi Abb. & Doct. de crim. falsi.

Vigesimo, Criminosus non regulariter, & generaliter non potest presentari, si inquinatus sit aliquo crimine inducente irregularitatem, degradationem, priuationem beneficiorum, depositionem, excommunicationem, vel interdictum late sententiae, vel

I infam-

infamiam iuris, vel facti. vide Rocch. de Curte. de iurepatronat. in verbo, honorificum. quæst. 4. princip. num. 16. & Lambertin. vbi supra. artic. 23. Vigefimoprimo, Illitteratus non potest presentari, quia nec etiam potest ad ordines promoueri. c. illitteratos. distinct. 36. Item illitteratus eligi non potest. cap. cum in cunctis. cap. nobis. & cap. congregato. de elect. Immo talis illitteratus est irregularis, super quo casu Papa raro, aut nunquam dispensat. Nauarr. in suo manuali. cap. 27. num. 205. Vincent. Mazzol. vbi supra in dicta breui; regula ad confessarij, & confitentis. &c. parte 2. folio 239. versic. illitteratura est. Hisce de causis decretum fuit in Concilio Tridentino sessione vigesimatertia de reformatio. cap. 4. vt ad primam tonsuram (quæ saltem in presentando, & volente beneficium requiritur) non moueatur, qui nesciat fidei rudimenta legere, & scribere; Ad minores autem ordines promouendus saltem

linguam latinam debet intelligere. Concil. Tridentin. 35 vbi supra cap. 11. & Clericus presentatus antequam instituatur debet ab Episcopo, seu eius Vicario examinari, vt habetur in dicto Concilio Tridentino sessione 24. de reformation. cap. 18. etiam si institutio pertineat ad inferiorem, non autem ad Episcopum. Concil. Tridentin. sessione 25. de reformatio. cap. 9. adeo ut si presentatus sit illitteratus, & se subijciat examini, reijciendus sit. Et ita Pisis seruatur; semper enim presentatus examinatur, & quando presentatio fit coram Capitulo Pisano semper presentatus examinatur ab Illustrissimo, & Reuerendissimo Domino Archiepiscopo Pisano, seu eius Vicario, qui fidem facit Capitulo de presentati idoneitate, vel inhabilitate: de quibus vide Lambertin. vbi supra. artic. 24. Et ideo si Prelatus admittit quem semel, vel bis ad beneficium, potest etiam tertio venientem ex causa examinare, & tanquam illitteratum repellere. vide Doct.

Doct. in capitulo diuersis fallacijs de cleric. coniugatis, & Lambertin. vbi supra. artic. 25.

Vigesimosecundo, Clericus + histrio, scurra, seu mimus non potest presentari, quia nec potest eligi. c. maritum. distinct. 33. immo talis non potest eucharistiam sumere. cap. pro dilectione. de consecrat. distinct. 2. cum sit notorie infamis, sicuti
41 nec existens in + peccato mortali secundum glos. in dicto cap. pro dilectione; immo talis clericus non gaudet priuilegijs clericalibus. cap. vnico. de vita, & honest. cleric. lib. 6. secus est si in oc-

culto, vel honestæ rei causa aliquid ioco faceret. ad dicta in cap. donare. vbi glos. distinct. 86. vide Lambertin.

42 vbi supra. artic. 26. Et + semel repulsus ab electione, seu presentatione tanquam criminofus, non debet amplius admitti ad idem, vel aliud beneficium durante impedimento. Abb. & Doct. in cap. super eo. de elect. Lambert. art. 27. vbi supra.

43 Presentans + autem indignum si sit patronus ecclesiasticus, incidit in poenam c. per inquisitionem. de election. secus si sit patronus laicus. vt late per Lambertin. artic. 28. vbi supra.

C A P V T D E C I M V M.

Qui sint illi, qui tanquam idonei, & digni possunt presentari, & quid de presentante minus idoneum, vel indignum.

S V M M A R I V M.

- 1 Clerici idonei presentari possunt.
- 2 Clerici legitimi, seu natu-

rales dispensati recte presentantur.

- 3 Masculi, liberi, non curiales, nec coniugati, bigami, nec neophiti, habentes

I 2 tes

1. *Antes legitimam etatem rectè presentantur, & de alijs qualitatibus presentandorum.*
 4. *Litterati, qui non sunt irregulares, nec criminosi, rectè presentantur.*
 5. *Clericus presentatus ad beneficia, cum habeat ius ad rem, tenetur deferre habitum clericalem, secus quando plures sunt presentati.*
 6. *Habitus clericalis quis sit, & quomodo.*
 7. *Est vestis talaris, & tonsura.*
 8. *Clericus non intrusus rectè presentatur.*
 9. *Concil. Tridentin. sessione vigesimaquarta de reformat. cap. 18.*
 10. *Clerici non excommunicati rectè presentantur.*
 11. *Idoneitas in presentando requiritur dum presentatur.*
 12. *Idoneitas in presentando presumitur, sed intrinseca.*
 13. *Idoneitas extrinseca, ut scientia non presumitur.*
 14. *Eligentes tenentur eligere magis idoneum.*
 15. *Electio facta à maiore parte de idoneo tenet, si non sit appellatum.*
 16. *Patronus tenetur presentare magis idoneum, licet*
 17. *aliqui contrarium teneant.*
 17. *Patroni Ecclesiastici presentantes non idoneum, ut indignum, ea vice perdunt ius presentandi.*
 18. *Patroni laici si presentent non idoneum, possunt intra quadrimestre alium idoneum presentare.*
 19. *Deuolutio fit ad Superiorem elapso quadrimestre, & idoneo non presentato.*
 20. *Patroni laici si ignoranter presentent indignum, durante quadrimestre possunt alium dignum presentare.*
 21. *Secus si scienter, nam tunc illa vice perdunt ius presentandi.*
 22. *Patronus presumitur habere notitiam presentati.*
 23. *Episcopus quando possit cum non idoneo, vel indigno dispensare.*
 24. *Eligendus est magis idoneus, & sanctus.*
 25. *Indigni, & non idonei semper debent repelli.*
 26. *Episcopus non potest dispensare contra fundationem circa inhabilitatem presentandi.*
 1. **I**donei possunt presentari, & hi sunt digni, & bone fa-

famæ habentes infraſcriptas qualitates.

2 Prima eſt, ꝑ quod ſint de legitimo matrimonio, vel ſi

3 ſint naturales ſint ꝑ diſpenſati ad beneficia. Secūdo, quod ſint maſculi. Tertio, quod ſint liberi non ſerui. Quarto, quod non ſint obligati ad ratiocinia, neq; negociatores. Quinto, quod non ſint curiales, qui nequeunt eſſe clerici. diſtinct. 51. & 59. per tot. Sexto, quod non habeant uxorem, qui nequeunt eſſe clerici. cap. coniugatus de conuerſ. coniugat. Septimo, quod non ſint bigami. Octauo, quod non ſint neophiti. Nono, quod non ſint tales, qui ſacramentum imprimens characterem bis recepiſſent. Decimo, qui poenitentiam ſolemne non egerint; de qua in cap. in capite. diſtin. 50. Vndecimo, qui honeſte Domum ſuam nouerit regere. Duodecimo, qui non ſunt corpore vitiaſi. Decimotertio, habentes ætatem legitimam. Decimoquarto, qui nō

4 ſunt ꝑ irregulares. Decimoquinto, quod non ſint criminofi. Decimoſexto, qui non ſunt Apoſtata. Decimoſepti-

Praxis Iuriſpatron.

mo, qui non ſunt peregrini, ſeu vagabundi. Decimoſtauo, qui ſunt litterati. Decimonono, qui ſunt clerici ſaltem primæ tonſuræ. Vigefimo, qui ſunt vere clerici non coniugati, nec laici. Vigefimoprimo, quod ſi ſumus in eccleſia regulari, ſint regulares, in ſeculari ſeculares. Vigefimoſecundo, clerici incedentes in habitu, & tonſura. cap. clerici, & cap. penult. de vit. & honeſt. cleric. Et quod clerici præſentati ad beneficium, ꝑ & ſic habentes ius ad rem teneantur deferre habitum, & tonſuram, vide D. Quarantam in ſummario Bullarij in verbo habitus. vbi recenſet Bullam Sixti Quinti, fel. record. Quando autem plures ſunt præſentati, per dictam præſentationem nullus acquirit ius ad rem. Mohe- dan. de præben. deciſ. 1. nu. 2. refert Marius Antonin. variar. reſolut. lib. 1. reſolut. 104. num. 16. & ideo quando plures ſunt præſentati, putarem, quod non teneantur incedere in habitu, & tonſura. Habitus ꝑ autem clericalis clericorum ſecularium, quis ſit, non eſt iure ſtatutus.

I 3 gloſſ.

gloss. in Clemen. 1. in verbo
 seculari in fine de elect. sed il-
 le censetur habitus clericalis,
 qui usu, & consuetudine il-
 lius Regionis, seu Prouinciæ
 admittitur, vt talis. late Co-
 uarr. pract. quæst. cap. 32. Ju-
 lius Clarus in sua praxi crim-
 in. quæst. 36. num. 11. vers.
 dixi clericum coniugatum.
 7 Vfus autem inoleuit, vt cle-
 ricalis habitus sit talaris ve-
 stis, & tonsura, & ita dicitur
 in dicta Bulla Sixti Quinti, &
 per Quarantam vbi supra, &
 fere vbique clericalis habitus
 est nigri coloris, nisi aliud
 suadeat dignitas, vel officij
 eminentia. Vigesimo tertio,
 8 qui se t non intruserint in be-
 neficio, ad quod volunt præ-
 sētari. Vigesimo quarto, quod
 vnus tantum præsentetur, se-
 cus ad beneficium curatum,
 ad quod patronus plures po-
 test Episcopo nominare, seu
 præsentare, ex quibus ido-
 neum magis Episcopus eli-
 9 get. Conc. Trident. t Sess. 24.
 de reformat. cap. 18. Vigesimo
 quinto, qui non sunt va-
 natores, vt toto tit. de cleric.
 venat. Vigesimo sexto, qui
 sint prudentes, & modesti.
 cap. sit Rector distin. 43. non

deferant arma. cap. clerici ar-
 ma, de vita, & honest. cleric.
 abstineant à crapula. c. à cra-
 pula de vita, & honest. cler.
 10 Vigesimo septimo, qui t non
 sunt excommunicati, suspen-
 si, interdicti, irregulares, ne-
 que alio crimine irretiti, &
 quod tempore præsentatio-
 nis sint absque peccato mor-
 tali, & sic confessi bonæ fa-
 mæ, & alias non repulsi à præ-
 sentatione vitio suo. Et ido-
 11 neitas t in præsentando de-
 bet esse, dum præsentatur,
 nec prodest si superueniat. ar-
 gumento eorum, quæ dicun-
 tur à Doct. in cap. si eo tem-
 pore de rescript. lib. 6. & de
 his vide Lambertin. de iure-
 patron. lib. 2. par. 1. quæst. 10.
 12 art. 1. Idoneitas t autem in
 præsentando præsumitur, sed
 intrinseca tantum. Nam si
 contrarium nō appareat, qui-
 libet bonus præsumitur. l. me-
 13 rito. ff. pro socio. Extrinseca t
 autem idoneitas, vt scientia,
 litteratura & similia non præ-
 sumuntur. gloss. in cap. si for-
 te. de elect. lib. 6. in verbo.
 cudentem, & ideo text. in
 cap. dudum. de præsumpt.
 intelligendus est de intrinse-
 ca idoneitate, & ideo quilli-
 bet

bet presentatus debet exami-
nari; prout supra dictum
est. Vide Lambertin. vbi su-
pra. art. 2. ad beneficium
autem simplex idoneus est,
qui omnino non est illitera-
tus. Card. Mant. decis. 115.
num. 8. Rot. Rom. Habentes
14 autem ¶ eligere debent eli-
gere magis idoneum, nec suf-
ficit eligere idoneum. cap. li-
cet ergo. 8. quæst. 1. Quod
15 si ante electionem ¶ non sit
appellatum, & dictum, vt
melior eligatur, tunc si ele-
ctio fiat de idoneo à maio-
ri parte, tenebit electio; ita
in cap. constitutus. de appel-
lat. vbi Doct. & in cap. 3. de
16 iure patron. concludunt ¶ pa-
tronos etiam debere præsen-
tare magis idoneum, alias
vulnerare eorum conscien-
tiam, quamuis Lambertin.
vbi supra. artic. 3. vbi hoc di-
sputat late, teneat patronos
salua conscientia posse præ-
sentare idoneum omisso ma-
gis idoneo. vide Farinac. de-
cis. 36. num. 3. parte 2. to-
mo primo.
17 Presentantes ¶ autem mi-
nus idoneum, vel indignum,
si sint patroni ecclesiastici,
qui dicuntur eligere, priuan-

tur ea vice iure presentandi,
sicut eligentes. iuxta text. in
cap. cum in cunctis. §. vlt.
de elect. Si autem sint patro-
18 ni ¶ laici, vel clerici ratione
patrimonij, si presentent mi-
nus idoneum, intra quadri-
mestre possunt alium idoneum
presentare. cap. cum vos. &
ibi glos. in verbo minus ido-
nee. de offic. ordin. dummo-
do non intelligatur de ido-
neitate requisita in funda-
tione, vt quia presentandus
debeat esse sacerdos, nam
tunc deuolutio fit ad supe-
riorem, tunc enim videntur
delinquere ea non seruando,
& abutuntur iure fundatoris.
19 Sed si lapsus ¶ sit quadri-
mestre, & non sit idoneus præ-
sentatus, deuolutio fit ad su-
periolem habentem institue-
re. Abb. & alij in dicto cap.
20 cum vos. Si autem ¶ tales pa-
troni presentauerint indi-
gnum indignitate crimino-
sa, sed ignoranter, poterunt
intra quadrimestre alium
dignum, & idoneum præsen-
tare; sed si lapsus sit qua-
drimestre, deuolutio fit ad su-
periolem, qui eo casu prouid-
et beneficio de nouo Re-
21 ctore. Si autem ¶ scienter
I 4 præ-

præsentauerint talem indig-
 num, ipso iure pro illa vice
 priuati sunt iure, & faculta-
 te præsentandi. §. si quis O-
 ratorij, auth. de sãctiss. Episc.
 & ita dicit Hostien. in sua
 summa in tit. de iure patron.
 §. in quibus. in princ. col. 3.
 Abb. in dicto cap. cum vos.
 vbi Bald. ait præsumi patro-
 num ¶ habere notitiam præ-
 sentati, nisi contrarium pa-
 teat per diuersas coniectu-
 ras: & ideo id videtur arbi-
 trario Ordinarij relinquendum
 argum. text. in cap. de cau-
 sis. in fine. de offic. deleg. de
 quibus late per Lambert. vbi
 supra. art. 4. Quando autem
 23 Episcopus, & ¶ in quibus ca-
 sibus possit cum minus ido-
 neo, vel indigno, & circa

defectus præsentatorum di-
 spensare, vide Lambert. vbi
 supra. art. 5. satis sit id, quod
 dicit tex. in dicto cap. licet
 24 ergo, vbi is ¶ eligendus est,
 qui præstantior est ex omni
 populo, qui doctior, & qui
 sanctior, & in omni virtute
 eminentior. Ideo indigni, &
 25 non idonei ¶ semper debent
 repelli durante indignitate,
 & defectu idoneitatis. Nullo
 26 autem modo ¶ potest Epi-
 scopus dispensare circa inha-
 bilitatem præsentati, quando
 inhabilitas causatur à lege,
 modo, conditione, vel insti-
 tutione per fundatorem ap-
 positis: & de his vide Felin.
 in cap. cum accessissent. de
 constitut. & Lambertin. vbi
 supra. artic. 6.

CAPVT VNDECIMVM.

Præsentari debet clericus præsens,
non absens.

SVMMARIVM.

1 Procurator pro constituen-
te, nec pater pro filio præ-

sentari possunt.

2 Præsens dicitur, qui exhi-
betur sensibus corporis.

3 Præsentatio personalis præ-

en.

sentandi requiritur in presentatione.

4 Presentatio nulla est, si presentatus non sit presens intra quadrimestre.

5 Presentatio quid sit.

6 Beneficium absentis conferri potest.

7 Presentatus debet esse presens, idque pro forma requiritur.

8 Clericus absens notus potest presentari.

9 Episcopus admittens presentationem de absente, presumitur habere illius notitiam.

10 Clericus absens presentatus debet acceptare presentationem intra quadrimestre, seu semestre.

1 **P**rocurator pro t constituente, pater pro filio, consanguineus pro consanguineo, cum promissione de rato non potest presentari, sed presentari debet actualiter presens non absens. glos. in clem. dudum. S. statuimus. in verbo presentari. de sepult. & is dicitur t presens, qui exhibetur sensibus corporis, ut dicit dicta glos. & facit text. in cap. nobis. & in

cap. ult. de iure patron. requiritur t enim personalis presentatio propter qualitates requisitas in presentandis: quamvis enim patronus per litteras possit presentare, absens autem presentari non potest: & verum est, quod non sufficit presentatio, nisi presentatus t sit presens intra quadrimestre coram habente instituere. Abb. in cons. 76. num. 2. par. 2. Et ideo dicitur, quod t presentatio est exhibitio facta de clerico presente sensibus corporis illi coram quo fit presentatio, licet contrarium fit in collatione, quia absentis t beneficium potest conferri. cap. si tibi absentis. de preben. lib. 6. & similiter absens potest eligi, & postulari. cap. sacrorum. distinct. 63. & ratio est, quia ipsemet conferens omne ius tribuit, & presumitur tribuere merenti: 7 & pro forma t requiritur actualis presentati presentia: & ideo non potest ex consuetudine introduci, ut absens possit presentari, quia talis consuetudo esset absque ratione, & in grauamen, & prauidicium ecclesiae. ad notata

tata per Abb. & Doct. in cap. 1. de consuetud. de quibus vide Lambertin. de iurepatron. lib. 2. par. 1. quæst. 11. artic. 1. & 2. Si tamen clericus sit notus, adeo ut non indigeat examinatione secundum Bald. in cap. constitutus. il secondo. de appellat. colum. 2. & ibi Abb. quod enim patet expresse non est probare necesse; ideoque talis notus etiam absens potest presentari. vide Marcum Antonium Genuensem Episcopum Ifernien. in Praxi Archiep. Neap. cap. 82. num. 2. Rocch. de Curte de iurepatron. verbo honorificum. quæst. 6. Rot. Roman. de iurepatron. in nouis. decis. 3. dummodo talis notus sit Diecesanus illius, qui debet instituere, nam si sit de alterius Diocesi, non debet in-

stitui sine litteris commendatitijs sui Episcopi. cap. fraternitatis. de cleric. non residen. & ibi Doct. de quo Lambertin. vbi supra. artic. tertio. Et quando Episcopus, vel alius habens instituere acceptat presentationem factam de absente, presumitur habere notitiam ipius absentis. Abb. in d. consil. 76. qui absens presentatus debet acceptare, seu ratificare presentationem de se factam infra quadrimestre, seu semestre, secundum qualitatem presentatum per se, vel suum procuratorem habentem speciale mandatum ad acceptandum tale beneficium, vel per eius epistolam, ut notatur in dicto cap. si tibi absenti, & tradit Lambert. vbi supra. art. 5.

FINIS LIBRI SEXTI.

